

Utlåtande 2004:120 RVII (Dnr 325-4442/2003)

Införande av familjerådgivningspeng

Motion av Ewa Samuelsson (kd) (2003:43)

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande
Motion (2003:43) av Ewa Samuelsson (kd) avslås.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

Ewa Samuelsson (kd) yrkar i en motion (2003:43) att kommunfullmäktige utreder möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng, *bilaga 2*.

Motionären konstaterar att familjerådgivning är en viktig kommunal verksamhet och att efterfrågan på familjerådgivning under de senaste tre åren har ökat med 20% i staden. För närvarande uppnår staden inte målet om högst tre veckors väntetid till familjerådgivning. Motionären anser att det skall finnas flera olika familjerådgivare att välja mellan såväl i stadens egen regi som i enskild regi för att minska väntetiderna. Detta skulle enligt motionären enkelt kunna genomföras om staden införde en familjerådgivningspeng.

Remisser

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden, stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta och Vasastaden. ~~Stadsledningskontoret~~ avvisar förslaget om att utreda möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng.

Socialtjänstnämnden anser inte att det finns ett självklart samband mellan fler utförare och kortare väntetider till familjerådgivning. Om väntetiderna ska kunna nedbringas måste resurserna till familjerådgivning öka.

Bromma stadsdelsnämnd tillstyrker förslaget.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd menar att eftersom stadsdelsförvaltningarna har utvecklat förebyggande metoder, som riktar sig till familjer och som sker inom ramen för den ordinarie verksamheten, har förslaget för närvarande ingen hög prioritet.

Vantörs stadsdelsnämnd anser sig inte kunna bedöma om det är rimligt att införa ett pengsystem eller inte eftersom de totala kostnaderna för olika system för familjerådgivning bör sättas i relation till kvaliteten på och omfattningen av den familjerådgivning staden erbjuder.

Mina synpunkter

Ewa Samuelsson anför i sin motion bl.a. att staden visar respekt för de enskilda familjerna och deras önskemål genom att införa familjerådgivningspeng och att med fler alternativ skulle med all sannolikhet dessutom köerna till stadens egen familjerådgivning kortas ned.

I en kvalitetsundersökning visade det sig att över 90% anser sig ha fått hjälp av familjerådgivningen. Det visar att familjerådgivningen håller en mycket hög kvalitet. Den höga kvaliteten är säkert en av faktorerna bakom att fler personer vänder sig till familjerådgivningen. Socialtjänstnämnden har utökat verksamheten både 2003 och 2004 för att möta det ökade behovet.

Min bedömning är att dagens familjerådgivning väl svarar upp mot de behov och önskemål som finns. En familjerådgivningspeng skulle öka antalet utförare men risken är snarare en försämrad kvalitet än en förbättrad. Pengsystem ökar inte heller antalet familjer som kan få rådgivning. Införande av pengsystem har tvärtom visat sig öka kostnaderna eftersom det kräver en större administration. Denna kostnad kan i sin tur minska den peng som utföraren skulle få. För att köerna till familjerådgivningen ska kunna kortas krävs ökade resurser, oavsett utförare. Frågan om ökade resurser till familjerådgivningen måste diskuteras tillsammans med övriga avväganden inom socialtjänstnämndens budget.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Kristina Axén Olin* och *Sten Nordin* (båda m) och *Jan Björklund* (fp) enligt följande.

Vi föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta följande

1. Socialtjänstnämnden ges i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng.
2. Därutöver anføres.

Familjerådgivning är en både viktig och känslig verksamhet. För att i framtiden kunna garantera en god familjerådgivning är det centralt att vi öppnar upp för alternativa driftsformer och låter medborgarna välja utförare själva. Inom det nämnda området är det bra om så många olika infallsvinklar och metoder som möjligt står till medborgarnas förfogande, inte bara en offentlig patentrösning.

Hur en familjerådgivningspeng ska utformas är en fråga som nogsamt bör utredas.

En familjerådgivningspeng skulle öka medborgarens möjlighet att själv avgöra vem som ska utföra stödsatsen. Som motionären påpekar skulle en ökad mångfald av utförare kunna bidra till att det utvecklas alternativa metoder och insatser för par och familjer som behöver stöd. En möjlig utveckling skulle kunna vara att det växte fram familjerådgivningsenheter som exempelvis särskilt riktade sig till familjer med invandrarbakgrund. Idag tillhör skilsmässobarnen till största delen denna grupp. Med en utsatt bakgrund där kulturskillnader kan medföra starka spänningar i ett förhållande när man kommer till ett nytt land, finns det en viktig insats att göra för särskilt invandrarfamiljer och deras relationer.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

Motion (2003:43) av Ewa Samuelsson (kd) avslås.

Stockholm den 25 augusti 2004

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Margareta Olofsson

Anette Otteborn

Reservation anfördes av *Kristina Axén Olin*, *Sten Nordin* och *Kristina Alvendal* (alla m), *Lotta Edholm* och *Ann-Katrin Åslund* (båda fp) och *Ewa Samuelsson* (kd) med hänvisning till reservationen av (m) och (fp) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Christopher Ödmann* (mp) enligt följande.

Miljöpartiet har inte några principiella invändningar mot en familjerådgivningspeng. I majoritetens plattformsöverenskommelse uttalas dock att en utvärdering av de befintliga pengsystemen ska göras innan nya pengsystem införs, vilket vi anser rimligt. En sådan utvärdering är också påbörjad och vi avvaktar nu denna.

Särskilt uttalande gjordes av *Ewa Samuelsson* (kd) enligt följande.

Förslaget om att införa en familjerådgivningspeng ifrågasätter inte kvaliteten i den nuvarande familjerådgivning som ges i staden. Syftet är att ytterligare kunna öka den upplevda kvaliteten genom att öka valfriheten för medborgarna.

Det finns ett integritetsproblem som människor kan uppleva när de söker familjerådgivning i stadsdelsnämndens socialtjänst. Många människor skulle uppleva det som en kvalitativ höjning av verksamheten om de fick möjlighet att söka familjerådgivning hos fristående organisationer och företag eller att välja en rådgivningsverksamhet som har en värdegrund som man delar. Det är positivt att de som deltar i familjerådgivning ofta är väldigt nöjda med den rådgivning de erhåller. De människor som inte sökt sig till familjerådgivningen ingår ju däremot inte i undersökningarna varför ett eventuellt missnöje med dagens system inte går att spåra. Det finns människor som känner osäkerhet inför att ta kontakt med socialtjänsten särskilt om familjen befinner sig i kris. Många invandrade svenskar har vittnat om att de är rädda för att få sina barn omhändertagna om de kontaktar socialtjänsten. Dessa människor skulle med all sannolikhet i större utsträckning söka rådgivningshjälp om de fick tillräckligt medel i sin budget för att därigenom förstärka familjerådgivningen.

ÄRENDET

Ewa Samuelsson (kd) yrkar i en motion (2003:43) att kommunfullmäktige utreder möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng, bilaga 2.

Motionären konstaterar att familjerådgivning är en viktig kommunal verksamhet och att efterfrågan på familjerådgivning under de senaste tre åren har ökat med 20% i staden. För närvarande uppnår staden inte målet om högst tre veckors väntetid till familjerådgivning. Motionären anser att det skall finnas flera olika familjerådgivare att välja mellan såväl i stadens egen regi som i enskild regi för att minska väntetiderna. Detta skulle enligt motionären enkelt kunna genomföras om staden införde en familjerådgivningspeng.

REMISSER

Ärendet har för synpunkter remitterats till stadsledningskontoret, socialtjänstnämnden, stadsdelsnämnderna Bromma, Enskede-Årsta och Vantör.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande av den 14 april 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Socialtjänstlagen (SoL) 5 kap. 3§ reglerar kommunernas ansvar att tillhandahålla familjerådgivning dvs. en verksamhet som består av samtal med syfte att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer. Enligt lagen skall kommunen sörja för att de som begär familjerådgivning erhåller rådgivning antingen genom kommunens försorg eller annars genom lämplig yrkesmässig rådgivare.

Inom Stockholms stad ansvarar socialtjänstnämndens familjerådgivning för rådgivningsverksamhet till familjer och enskilda med samlevnadsproblem. För rådgivningen betalar den enskilde en avgift om 250 kr per samtal. Verksamhetens nettokostnader för år 2004 beräknas uppgå till 8,3 mnkr.

Ewa Samuelsson (kd) vill i motionen utreda möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng främst för att minska väntetiderna till rådgivning och att genom alternativa rådgivningsmetoder bemöta familjers olika behov. Den kvalitetsundersökning av insatserna, som familjerådgivningen genomförde mellan december 2002 och april 2003, visar ett mycket positivt resultat. Över 90 % av dem som har erhållit rådgivning anser sig ha fått hjälp av familjerådgivningen bl.a. har deras förhållanden förändrats efter samtalen. Stadsledningskontoret kan konstatera att stadens familjerådgivning har hög kvalitet och att den redan i dag kan erbjuda familjer alternativa metoder efter det individuella önskemålet. Stadsledningskontoret anser inte att införandet av ett pengssystem ger någon garanti för att väntetiderna till rådgivningen minskar utan det är snarare de tillgängliga resursernas storlek. Eftersom socialtjänstnämnden har både det verksamhets- och kostnadsmässiga ansvaret för familjerådgivningen, är det nämndens ansvar att göra de prioriteringar som är

ansvar att göra de prioriteringar som är nödvändiga för rådgivningsverksamheten inom den befintliga budgetramen. Stadsledningskontoret avvisar därför förslaget om att utreda möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng. Motionen kan därmed anses besvarad.

Socialtjänstnämnden beslöt den 25 maj 2004 att hänvisa till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Peter Lundén-Welden m.fl.* (m), ledamöterna *Ann-Katrin Åslund m.fl.* (fp) och tjänstgörande ersättaren *Maria Olin* (kd), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten *Christer Öhgren* (mp), *bilaga 1*.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande av den 23 mars 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Bestämmelser om familjerådgivning i socialtjänstlagen

Enligt socialtjänstlagen (SoL) 5 kap. 3 § 2 andra stycket ska kommunen sörja för att familjerådgivning kan erbjudas dem som begär det genom kommunens försorg eller annars genom lämplig yrkesmässig rådgivare. I SoL 5 kap. 3 § tredje stycket anges att med familjerådgivning avses en verksamhet som består av samtal med syfte att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer.

Familjerådgivningen bör vara självständig i förhållande till den övriga verksamhet som bedrivs inom socialtjänsten. Socialsekreterare som är verksam inom socialtjänsten bör således inte fungera som familjerådgivare. För familjerådgivning som bedrivs av kommun och landsting gäller sekretess och tystnadsplikt enligt sekretesslagen (SkrL) 7 kap. 4 § andra stycket. För att samma bestämmelse ska gälla inom enskilt bedriven familjerådgivning finns en bestämmelse i SoL 15 kap. 2 § som anger att den som är eller har varit verksam inom enskild familjerådgivning inte obehörigen får röja en uppgift som en enskild har lämnat i förtroende eller som har inhämtats i samband med rådgivningen.

Av 8 kap. 2 § SoL framgår att familjerådgivning är en tjänst för vilken kommunerna får ta ut avgifter. Avgiften får dock inte läggas på en sådan nivå att den avhåller enskilda från att vända sig till familjerådgivningen.

Familjerådgivning inom staden

Staden tillhandahåller familjerådgivning till stadens invånare genom Familjerådgivningen inom socialtjänstförvaltningen som erbjuder rådgivning till par med relationssvårigheter. Man erbjuder också samarbetsamtal till föräldrar om vårdnad och umgänge med barnen efter en separation/skilsmässa.

Familjerådgivningen har upphandlats i konkurrens. Socialtjänstnämnden beslutade om upphandlingen i september 2000 och en treårig överenskommelse om intraprenad tecknades från och med den 1 november 2000. Antalet samtal som skulle genomföras per år var 6000. Enligt överenskommelsen skulle tid för första samtal erbjudas inom 3 veckor.

Familjerådgivningen uppfyllde samtliga åtaganden enligt intraprenadöverenskommelsen med undantag av väntetiden. Antalet nyanmälningar, besök och genomströmningen av klienter har sedan intraprenadavtalet skrevs ökat väsentligt. År 2003 uppgick väntetiden genomsnittligt till 24 vardagar. Under 2003 gjorde socialtjänstnämnden en tilläggsbeställning om 1000 samtal.

Ökningen av klienter återfinns i åldersgruppen omkring 35 år som även tidigare är den åldersgrupp som oftast vänder sig till Familjerådgivningen. Man har dock inte som anges i motionen märkt någon ökning av yngre par som söker familjerådgivning.

Socialtjänstnämnden beslutade den 22 april 2003 att säga upp intraprenadöverenskommelsen till den 31 oktober 2003 och att inrätta Familjerådgivningen som en resultatenhet med oförändrade villkor från och med den 1 november 2003 till årets slut. Under 2004 har budgeten förstärkts med 1,2 mkr för att 7000 samtal ska kunna genomföras under året. Kostnaden för Familjerådgivningen år 2004 är 8,3 mkr. Förvaltningen har från och med 2004 upprättat ett internt kontrakt som närmare reglerar verksamhetens uppdrag och inriktning.

En avgiftshöjning har beslutats av kommunfullmäktige från och med år 2004 från 175 kronor/samtal till 250 kronor/samtal. Avgiften ligger därmed i nivå med avgiften för specialistläkarvårdstaxan inom landstinget (260 kronor). Detta möjliggör att nuvarande personalstat kan behållas samt att expeditionen kan utökas med en halvtidsbefattning för att förbättra servicen.

Uppföljning av kvaliteten på insatserna har genomförts. Verksamheten har redovisat resultatet av en klientenkät som skedde under perioden december 2002 - april 2003. Sammanfattningsvis visar uppföljningen på mycket positiva resultat/omdömen. 93 % av dem som erhållit familjerådgivning tycker att de problem man sökte för har förändrats, 91 % tycker att förmågan att samtala med varandra har ökat och att man fått en ökad förståelse för sig själv. Av dem som varit på samarbetsamtal ansåg samtliga att samtalen lett till ett förbättrat föräldrasamarbete.

Fler utförare av familjerådgivning

Arbetet som familjerådgivare kräver stor erfarenhet av arbete med människor i kris och människor med relationsproblem. En förutsättning för att en enskild rådgivningsverksamhet ska anses utgöra familjerådgivning är därför enligt bestämmelserna i SoL att denna bedrivs yrkesmässigt. Med yrkesmässigt menas att

att denna bedrivs yrkesmässigt. Med yrkesmässigt menas att rådgivning ges av professionell rådgivare och att verksamheten är av varaktig karaktär samt riktar sig till ett större antal personer.

Ewa Samuelsson (kd) förslår i sin motion att möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng ska utredas. Enskilda familjer skulle då kunna välja mellan olika utförare. Hennes uppfattning är också att kötiden därmed skulle minska.

Förvaltningen ser inga hinder att ha andra och fler utförare än stadens egen familjerådgivning utifrån den redogörelse som lämnats ovan om bestämmelserna i SoL och den upphandling som genomfördes år 2000. Kommunfullmäktige kan självfallet besluta om införande av familjerådgivningspeng och upphandling av flera utförare av familjerådgivning som ett komplement till stadens egen familjerådgivning.

Motsvarande modell finns vad gäller äldreomsorgspengen där olika utförare kan väljas av den enskilde. Ett biståndsbeslut finns dock som grund för uppdraget till utföraren. Vad gäller familjerådgivning, som inte beviljas som bistånd och där den enskilde även kan vara anonym, är att det i det ramavtal som träffas mellan staden och respektive utförare närmare måste anges hur familjerådgivningen ska utformas.

Förvaltningen ställer sig däremot mer tveksam till Ewa Samuelssons (kd) bedömning att kötiden skulle minska med fler utförare. Den ökade tillströmningen till Familjerådgivningen är enligt förvaltningens uppfattning skälet till den långa väntetiden. Verksamheten bedrivs ytterst effektivt och det finns även en rutin för att erbjuda återbudstider till köande. De flesta återbuden ges dock med mycket kort varsel och beror oftast på sjuka barn varför dessa tider inte fullt ut kan fyllas med köande. Om väntetiderna ska kunna nedbringas måste resurserna till familjerådgivning öka. Det är dock omöjligt att öka anslaget till verksamheten inom ramen för socialtjänstförvaltningens budget.

Det är oklart vilken kompetens Ewa Samuelsson saknar inom stadens familjerådgivning. Familjerådgivningen är en sammanhållen enhet med ett brett utbud av kompetens som kan möta olika problembilder och olika önskemål om metoder. Förutsättningarna att utveckla alternativa metoder är stora utifrån den breda kunskap om stadens familjer och deras olika problem som finns inom Familjerådgivningen.

Förvaltningen vill också lyfta fram det barnperspektiv som finns inom Familjerådgivningen. Ett av de främsta målen i verksamheten är att främja barns uppväxt. Barnen är i fokus för Familjerådgivningens arbete. Vid en eventuellt upphandling av familjerådgivning är det angeläget att fortsatt värna om barnperspektivet inom denna verksamhet.

Sammantaget anser förvaltningen att Ewa Samuelssons (kd) förslag att utreda införande av en familjerådgivningspeng kan genomföras om man vill att stadens invånare ska ha fler utförare av familjerådgivning att välja mellan. Däremot finns inget självklart samband mellan fler utförare och kortare väntetider till familjerådgivning. Om väntetiderna ska kunna nedbringas måste resurserna till familjerådgivning öka.

Bromma stadsdelsnämnd beslöt den 15 april 2004 att tillstyrka motionen från Ewa Samuelsson (kd) och anför därutöver:

Staden lever i dag inte upp till målet om högst tre veckors väntetid. Detta kan förmodligen som förvaltningen mycket riktigt påpekar inte åtgärdas utan att ytterligare resurser sätts in för att avarbeta köer. Men kostnaderna för splittrade familjer och de utsatta barnens situation gör att det kan behöva sättas in mer resurser för just familjerådgivningen.

En familjerådgivningspeng skulle öka medborgarens möjlighet att själv avgöra vem som ska utföra stödinsatsen. Som motionären påpekar skulle en ökad mångfald av utförare kunna bidra till att det utvecklas alternativa metoder och insatser för par och familjer som behöver stöd. En möjlig utveckling skulle kunna vara att det växte fram familjerådgivningsenheter som exempelvis särskilt riktade sig till familjer med invandrarbakgrund. I dag tillhör skilsmässobarnen till största delen denna grupp. Med en utsatt bakgrund där kulturskillnader kan medföra starka spänningar i ett förhållande när man kommer till ett nytt land, finns det en viktig insats att göra för särskilt invandrarfamiljer och deras relationer.

Det ska stå klart att staden tar ansvar för att alla de som snabbt behöver stöd inom familjerådgivningen. Kostnaderna är inte större för denna verksamhet än att det ur barnens och föräldrarnas synvinkel verkligen är värt varenda satsad krona.

Reservation anfördes av ordföranden *Lillemor Samuelsson* (v) och *Karin Hanqvist m.fl.* (s) som ansåg att nämnden skulle ställa sig bakom förvaltningens förslag.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 31 mars 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Motionens huvudsyfte är att korta väntetiderna för första samtal samt att genom upphandling tillse att det finns flera aktörer att välja på för dem som söker familjerådgivning.

Förvaltningens bedömning är att det inom ramen för de rent juridiska restriktioner som finns runt familjerådgivningsverksamhet är fullt möjligt att upphandla verksamheten. Valet av verksamhetsform är en rent politisk fråga.

Eftersom familjerådgivning inte beviljas som bistånd är en fråga som måste lösas hur staden ska kunna behålla kontroll över såväl rådgivningens utformning som kostnader.

Förvaltningen förutsätter att även en upphandlad familjerådgivningsverksamhet skulle finansieras inom en fastställd budgetram och kan då inte se att fler olika utförare i sig skulle korta väntetiderna. Oavsett organisationsform förutsätter en utökning av antalet rådgivningssamtal ökade resurser för att finansiera detta.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd beslöt den 29 april 2004 att överlämna och åberopa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Göran Holmström* (kd), ledamöterna *Anders Hellström* (m), *Birgitta Axén* (m), *Björn Holmberg* (m), *Hans Larsson* (fp), *Peter Backlund* (fp), bilaga 1.

Enskede-Årsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 24 mars 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

I Enskede- Årsta stadsdelsförvaltning finns inom barn- och ungdomsenheten ett Kris- och resursteam som kan erbjuda familjesamtal och samarbetssamtal till föräldrar som behöver stöd i sin föräldraroll eller har en konflikt kring vårdnad, boende eller umgänge efter en separation.

Kris- och resursteamet arbetar med en lösningsfokuserad modell när det gäller samarbetssamtal som har visat sig vara framgångsrik. En ständig metodutveckling pågår och under 2003 hade teamet 83 samarbetssamtal och 109 familjesamtal. Väntetiderna är korta och nästan alltid kan en tid inom tre veckor erbjudas. Samarbetssamtalen journalförs ej.

Enskede- Årsta stadsdelsförvaltning har också under 2003 startat PMT-grupper för föräldrar som har barn mellan 4-12 år med beteendestörningar. PMT står för Parent Management Treatment. En av orsakerna till att allt fler par separerar kan vara att många föräldrar känner sig osäkra i sin föräldraroll och att konflikter kring barnens fostran uppstår. Under hösten 2003 har stadsdelen utbildat 6 personer från skola och socialtjänst i att leda grupper. Fyra PMT-grupper har som en förebyggande insats erbjudits familjer som bor i området. Fler gruppleddare kommer att utbildas under 2004 och PMT är en metod som i forskning har visat sig ge goda och bestående resultat och finns i flera stadsdelsförvaltningar.

Familjerådgivning är en verksamhet som kräver särskild kompetens och erfarenhet. Samtidigt är det en begränsad insats, som är ett komplement till stadsdelsförvaltningarnas insatser. Stadsdelsförvaltningarna har idag utvecklat förebyggande metoder som riktar sig till familjer och som sker inom ramen för den ordinarie verksamheten. Förvaltningen kan därför inte anse att förslaget har en hög prioritet för närvarande.

Vantörs stadsdelsnämnd beslöt den 25 mars 2004 att överlämna och åberopa tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden *Henrik Ehrenberg* (kd), ledamoten *Marie Ljungberg Schött m. fl.* (m) och ledamoten *Lena Kling m. fl.* (fp), bilaga 1.

Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande av den 3 mars 2004 är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningen delar motionärens uppfattning att det är viktigt med en familjerådgivning som håller god kvalitet för att ett par ska kunna få hjälp att lösa relationsproblem. Att föräldrar söker sig till familjerådgivningen innebär också att socialtjänstens arbete underlättas, till exempel vid socialtjänstens samarbetssamtal kring hur barnens situation ska hanteras vid en separation mellan föräldrarna. Man kan också hjälpa till att lösa olika problem i en familj snabbare.

Förvaltningen anser att man bör lägga stor vikt vid brukarnas synpunkter på familjerådgivningen innan man förändrar denna. Har verksamheten utvärderats nyligen och vad tycker i så fall brukarna om den familjerådgivning som erbjuds idag. Är man nöjd eller är det något man saknar. Utifrån SPO-utredningen (Stadens politiska organisation) i Stockholm föreslås en översyn av socialtjänstförvaltningens verksamhet i vilken familjerådgivningen ingår.

Om det är rimligt att införa ett pengsystem för verksamheten där brukarna själva väljer mellan olika utförare kan förvaltningen inte bedöma. De totala kostnaderna för olika system för att erbjuda familjerådgivning bör sättas i relation till kvaliteten på och omfattningen av den familjerådgivning staden erbjuder.

RESERVATIONER M M

Socialtjänstnämnden

Reservationen av vice ordföranden Peter Lundén-Welden m.fl. (m), ledamöterna Ann-Katrin Åslund m.fl. (fp) och tjänstgörande ersättaren Maria Olin (kd) är av följande lydelse.

Socialtjänstnämnden föreslås besluta följande.

1. Socialtjänstförvaltningen får i uppdrag att utreda möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng.
2. Därutöver anför:

Familjerådgivning är en både viktig och känslig verksamhet. För att i framtiden kunna garantera en god familjerådgivning är det centralt att vi öppnar upp för alternativa driftsformer och låter medborgarna välja utförare själva. Inom det nämnda området är det bra om så många olika infallsvinklar och metoder som möjligt står till medborgarnas förfogande, inte bara en offentlig patentrösning.

Hur en familjerådgivningspeng ska utformas är en fråga som nogsamt bör utredas.

En familjerådgivningspeng skulle öka medborgarens möjlighet att själv avgöra vem som ska utföra stödsatsen. Som motionären påpekar skulle en ökad mångfald av utförare kunna bidra till att det utvecklas alternativa metoder och insatser för par och familjer som behöver stöd. En möjlig utveckling skulle kunna vara att det växte fram familjerådgivningsenheter som exempelvis särskilt riktade sig till familjer med invandrabakgrund. Idag tillhör skilsmässobarnen till största delen denna grupp. Med en utsatt bakgrund där kulturskillnader kan medföra starka spänningar i ett förhållande när man kommer till ett nytt land, finns det en viktig insats att göra för särskilt invandrarfamiljer och deras relationer.

Det särskilda uttalandet av ledamoten Christer Öhgren (mp) är av följande lydelse.

Miljöpartiet har inte några principiella invändningar mot en familjerådgivningspeng. I majoritetens plattformsoverenskommelse uttalas dock att en utvärdering av de befintliga pengsystemen ska göras innan nya pengsystem införs, vilket vi anser rimligt. En sådan utvärdering är också påbörjad och vi avvaktar nu denna.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd

Reservationen av vice ordföranden Göran Holmström (kd), ledamöterna Anders Hellström (m), Birgitta Axén (m), Björn Holmberg (m), Hans Larsson (fp), Peter Backlund (fp) är av följande lydelse.

Motionen bör tillstyrkas. Staden lever idag inte upp till målet om högst tre veckors väntetid. En ökad mångfald av utförare genom en möjlighet för hjälpsökande att själva påverka vem man vill vända sig till skulle underlätta för människor att snabbare få hjälp. Ytterligare resurser skulle också bidra till kortare väntetider men en ökad mångfald av utförare där den enskilde kan påverka vem som ska hjälpa till bör inte underskattas.

En familjerådgivningspeng skulle öka medborgarens möjlighet att själv avgöra vem som ska utföra stödinsatsen. Som motionären påpekar skulle en ökad mångfald av utförare kunna bidra till att det utvecklas alternativa metoder och insatser för par och familjer som behöver stöd. En möjlig utveckling skulle kunna vara att det växte fram familjerådgivningsenheter som exempelvis särskilt riktade sig till familjer med invandrabakgrund. Idag tillhör skilsmässobarnen till största delen denna grupp. Med en utsatt bakgrund där kulturskillnader kan medföra starka spänningar i ett förhållande när man kommer till ett nytt land, finns det en viktig insats att göra för invandrarfamiljer och deras relationer.

Det ska stå klart att staden tar ansvar för alla de som snabbt behöver stöd inom familjerådgivningen. Kostnaderna är inte större för denna verksamhet än att det ur barnens och föräldrarnas synvinkel verkligen är värt varenda satsad krona.

Vantörs stadsdelsnämnd

Reservationen av vice ordföranden Henrik Ehrenberg (kd), ledamoten Marie Ljungberg Schött m fl (m) och ledamoten Lena Kling m fl (fp) är av följande lydelse.

Tillgången till familjerådgivning är en angelägen fråga. Stadsdelsnämnden håller med motionären om att flera utförare skulle leda till en större mångfald av metoder och till en större trygghet för dem som söker familjerådgivning.

SDN i Vantör föreslår därför att kommunfullmäktige bifaller motionen.

KOMMUNFULLMÄKTIGE

Motioner

2003:43

2003:43

Motion av Ewa Samuelsson (kd) om införande av familjerådgivningspeng

I storstadens höga tempo lever många människor under hård press. Stressade barn och vuxna är effekten av en samhällsutveckling där de flesta barnfamiljer lever utan marginaler, såväl vad avser ekonomiska tillgångar som tid. Minutjakten och bristen på marginaler inverkar självfallet negativt på både barns och vuxnas livskvalitet. Fungerande familjer leder till färre separationer, mindre stress och magsår, mindre risk för drogmissbruk etc. Vi får aldrig det problemfria samhället, men utan fungerande hem och familjer, där vuxna tar ansvar för sig själva och sina barn, finns inte ens förutsättningar för att skapa den trygghet som motverkar både våldsbenägenhet och drogberoende.

Familjerådgivning är en viktig verksamhet inom kommunens ram. Den ska erbjuda rådgivning med fokus på parrelationer och vänder sig till gifta, sammanboende, särboende eller separerade. Efterfrågan på familjerådgivning har ökat drastiskt när det gäller unga par under 35 år. Det är positivt att de yngre efterfrågar hjälp tidigare då möjligheterna att ta till sig hjälp då bör vara större. I Stockholm har tillströmningen ökat med 20 procent de senaste tre åren. Tidigare erfarenheter visar att många par väntade allt för länge med att söka hjälp och att problemen då hade hunnit fördjupas.

Vänstermajoritetens syn på fristående alternativ och upphandlingar har slagit igenom också på familjerådgivningens verksamhet. Den intraprenad som verkat de senaste åren återförs nu tyvärr till socialtjänstnämnden i stället för att fler verk samma aktörer uppmuntras.

Staden skulle kunna ändra på detta och bidra till fler aktörer genom att upphandla familjerådgivningsverksamheter. Staden lever i dag inte upp till målet om högst tre veckors väntetid. För att minska kötiden bör staden tillåta olika familjerådgivare. Det finns flera privata familjerådgivningsföretag, som

skulle kunna bidra med alternativa metoder, t.ex. förebyggande parutbildning och relationsvård. Familjer i kris behöver möta familjerådgivare som de känner förtroende för och känner sig trygga med.

Vi kristdemokrater vill därför att det ska finnas möjlighet att välja mellan flera olika rådgivare såväl stadens egna som andra alternativ för att kunna möta familjers olika behov. Detta skulle enkelt kunna genomföras om staden införde en familjerådgivningspeng. Staden visar därigenom respekt för de enskilda familjerna och deras önskemål. Med fler alternativ skulle med all sannolikhet dessutom köerna till stadens egen familjerådgivning kortas ned.

Med hänvisning till ovanstående yrkar jag att

kommunfullmäktige utreder möjligheterna att införa en familjerådgivningspeng.

Stockholm den 22 december 2003

Ewa Samuelsson